

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 23/2024 10.9.2024

Talousarvion valmistelun perusteet vuodelle 2025

Talouden nykytila

Kuluvana vuonna talouskasvu on ollut heikkoa. [Suomen pankin](#) (13.8.2024) arvion mukaan taantumien pohja on nyt käsillä ja talous virkkoa vähitellen taantumasta. Lyhyen aikavälin ennusteet ennakoivat vaisua talouskehitystä. Inflaatio on kuluvan vuoden aikana hidastunut laaja-alaisesti ja koronlasku tukee elpymistä. Kuluttajien luottamus talouden kehitykseen on kasvaneesta ostovoimasta huolimatta kuitenkin edelleen haurasta, mikä ennakoii vaatimatonta yksityisen kulutuksen kehitystä. Vienti on pysynyt samantasoisena alkuvuoteen verrattuna ja rakennusalalla on havaittavissa positiivisiakin merkkejä. Työllisyysasteen trendi on edelleen korkealla tasolla, vaikka työmarkkinat ovatkin heikentyneet selkeästi kuluvan vuoden aikana. Työllisyysasteen ennakoitaan kuitenkin talouden elpymisessä paranevan jo vuonna 2025. Julkinen talous pysyy lähivuosina alijäämäisenä, ja julkinen velkasuhde kasvaa edelleen hallituksen sopeutustoimista huolimatta. Heikko suhdanne ja yhä kasvavat julkisen velan korkomenot vaikeuttavat julkisen talouden tasapainottamista.

Inflaatio

Inflaatio, kuluttajahintojen vuosimuutos, oli 1 % heinäkuussa 2024, kun se vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana oli 5,6 %. ([tilastokeskus; 14.9.2024](#)).

Inflaatio on hidastunut laaja-alaisesti vuonna 2024, mutta veromuutokset, kuten arvonlisäveron nosto, nostavat kuluttajahintoja, ja niiden vaikutus kuluttajahintoihin on suurimmillaan vuonna 2025. Hinnannousupaineet kasvavat myös paranevan suhdanteen myötä ([Suomen pankki, 11.6.2024](#)).

Vuoden 2025 inflaatioksi valtionvarainministeriö ennusti kesäkuussa keskimäärin 1,6 prosenttia (VM 17.6.2024) ja Suomen pankki 2,0 % (11.6.2024). Tuoreimmissa pankkien ennusteissa inflaation ennustetaan olevan hieman korkeampi 2,2 % (OP, 20.8.2024) ja 1,6 % (Säästöpankkiryhmä, 7.8.2024).

Bruttokansantuote

Bruttokansantuote kasvoi [tilastokeskuksen ennakkotietojen](#) mukaan vuoden 2024 toisella neljänneksellä 0,4 % edellisestä vuosineljänneksestä. Työpäiväkorjattu BKT oli 0,7 % edellisvuoden vastaavaa neljänneistä matalammalla tasolla.

Vuodelle 2025 Suomen pankki ennustaa (11.6.2024) 1,2 %:n talouskasvua. VM:n ennuste vuodelle 2025 (17.6.2024) on 1,6 %. Liikepankkien ennusteet vaihtelevat välillä 1,4–2 %.

Suomea koskevat uusimmat talousennusteet löytyvät koottuna Finanssiala ry:n [sivus-tolta](#).

Työllisyys ja ansiotason kehitys

Työllisyystilanne on vuoden aikana heikentynyt. Uusien avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt ja työttömien työnhakijoiden, lomautettujen sekä pitkäaikaistyöttömien määrä noussut. Työllisyysasteen trendi oli heinäkuussa 72,4 prosenttia, mikä on 0,9 prosenttiyksikköä matalampi kuin vuoden 2023 heinäkuussa. Työttömyysasteen trendi oli 8,3 prosenttia, mikä on 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Työllisiä oli heinäkuussa tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 54 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. ([TEM, 20.8.2024](#))

Kokoaikaisten palkansaajien säännöllisen työajan keskiansioiden kehitystä kuvaava ansiotasoindeksi nousi [Tilastokeskuksen ennakkotietojen](#) (31.5.2024) mukaan vuoden 2024 tammi-maaliskuussa 3,9 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Vaikka nimellisansiot nousivat, reaaliensiot laskivat vuoden 2023 viimeiseen vuosineljännekseen verrattuna. Reaaliensioden laskuun alkuvuonna vaikutti se, ettei vuonna 2024 maksuun tulevat sopimuskorotukset olleet tuolloin tulleet vielä maksuun kovin monella sopimusosalalla eivätkä siten estäneet alkuvuoden inflaation vaikutusta.

Työllisyyden ennustetaan toipuvan ensi vuonna talouskasvun myötä. Hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa. Työllisyysaste kohenee 73,1 prosenttiin vuonna 2025. (VM, 17.6.2024)

Seurakuntien jäsenmäärä

Kirkon jäsenmäärän ennustetaan laskevan vuodesta 2023 vuoteen 2028 saakka noin 6,9 % (Kirkon tilastopalvelu). Pidemmän aikavälin ennusteessa jäsenmäärän arvioidaan laskevan vajaa 10 prosenttia vuoteen 2030 ja noin 21 prosenttia vuoteen 2040 mennessä. Jäsenmäärä laskisi noin 755 000 jäsenellä vuosina 2023–2040.

Kirkollisveroennusteet

Kirkkohallitus on tilannut aiempien vuosien tapaan verotuloennusteen FCG:ltä. Verotuloennuste on tallennettu [Sakastiin](#). Verotuloennuste ei ole inflaatiokorjattu, kuten ei aiempinakaan vuosina.

Vuosi 2023 oli kirkollisveron kasvun suhteen aiempiin vuosiin verrattuna poikkeuksellinen. Kirkollisveron määrä kasvoi 105,2 miljoonalla eurolla (+11,3 %) vuodesta 2022. Veroa tilitettiin yhteensä 1,035 miljardia euroa. Lähes kaikkien seurakuntien (97 %) verotulot kasvoivat vuonna 2023. Poikkeuksellisen verotulokasvun taustalla oli vuoden 2023 alussa voimaan tulleen soteuudistuksen vuoksi toteutettu verotusuudistus, joka paransi kirkollisveron reaalityttöä. Seurakuntakohtaiseen verotulojen kasvuun vaikutti kunnan veropohja, korkean inflaation seurauksena tehdyt palkkaratkaisut ja pääsääntöisesti inflaatioon sidottujen eläketulojen kasvu sekä seurakuntatalouksissa tehdyt päätökset kirkollisveron suhteen.

Kirkollisverotulojen kehitykseen vuonna 2025 vaikuttaa hallituksen sopeutustoimenpiteinä tekemät tuloverolain ja eräiden muiden verolakien muutokset sekä ns. kanavointiratkaisu, joiden tarkoituksena on lisätä kuntien verotuloja. Näiden toimien sivuseurauksena myös kirkollisveron tuotto paranee, koska kirkollisvero määräytyy saman veropohjan perusteella kuin kunnallisvero. Kirkollisverotulojen arvioidaan kasvavan näiden toimien seurauksena merkittävästi.

Valtion rahoitus

Valtion rahoitus on korvaus seurakunnille lailla säädettyjen, yhteiskunnallisten tehtävien hautaustoimen, väestökirjanpidon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten

ja irtaimiston ylläpidon kustannuksista. Kirkko tuottaa edellä mainitut palvelut kaikille, niin kirkon jäsenille kuin kirkkoon kuulumattomillekin. Rahoitus perustuu lakiin valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin 430/2015, joka tuli voimaan 1.1.2016 alkaen.

Lain mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kirkolle vuosittain rahoituksen, jonka määrä vuonna 2016 oli 114 miljoonaa euroa. Rahoituksen määrää tuli lain mukaan korottaa vuosittain kuluttajahintaindeksin mukaista yleisen hintatason muutosta vastavasti, mikä ei ole toteutunut suunnitellusti. Toistaiseksi viimeisin leikkaus rahoitukseen oli hallituksen sopeuttamistoimenpiteenä toteuttama 1 % -yksikön indeksijäädytys vuosille 2024–2027.

[Valtiovarainministeriön ehdotuksessa](#) vuoden 2025 talousarvioksi esitetään nyt, että evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin myönnettävää määrärahaa leikataan lähes 20 miljoonalla eurolla. Perusteena leikkaukselle esitetään, että kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen poistamisesta ja työttömyysvakuutusmaksun alentamisesta johtuva kirkollisverotuottojen kasvu. Valtionrahoituksen määräksi vuodelle 2025 esitetään 104 906 000 euroa.

Kirkon keskusrahaston talousarvioesityksessä esitetään, että tästä summasta 104 906 000 euroa seurakunnille jaetaan 94 078 900 euroa, seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon käytetään 8 259 700 euroa siten, että seurakuntien rakennusavustuksiin kohdennetaan 7 949 700 euroa ja Basis -kiinteistöhallintajärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen 240 000 euroa ja Kirjuri-jäsentietojärjestelmään 2 567 400 euroa.

Kirkolliskokous päätti marraskuussa 2023, että kirkkohallituksen on selvitettävä keinoja uudistaa valtion rahoituksen jakoperusteita (euroa/kunnan jäsen) niin, että rahoitus jatkossa ohjautuisi aiempaa oikeudenmukaisemmin seurakuntaatalouksien kesken ja että valtion rahoitus nykyistä tarkemmin vastaisi valtion määräämien lakisääteisten velvoitteiden hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Kirkkohallituksessa on kevään aikana tehty selvitys, jonka pohjalta esitetään, että jakoperusteena vuodesta 2026 alkaen käytettäisiin mallia, jonka painokertoimet menevät siten, että 15 prosenttia seurakuntataloudelle jaettavasta summasta perustuu seurakuntatalouden kulttuuriperintöindeksin suhteelliseen osuuteen, 15 prosenttia seurakuntatalouden edellisen vuoden vahvistettuun väkilukuun, 35 prosenttia seurakuntatalouden alueella kuolleiden määrän 5 vuoden

liukuvan keskiarvon suhteelliseen osuuteen ja 35 prosenttia seurakuntatalouden alueelle haudattujen ihmisten määrän 5 vuoden liukuvaan keskiarvoon. Vuosi 2025 olisi ns. siirtymäkausi, jolloin puolet seurakunnille jaettavasta rahoituksesta jaettaisiin nykyisen euroa/kunnan jäsen -jakoperusteen mukaan ja puolet uuden jakoperusteen mukaan. Lopullisen päätöksen tekee kirkolliskokous marraskuussa.

Maksut kirkon keskushallinnolle

Kirkon keskusrahastomaksu, 6,5 % (esitys)

Laskennallisen kirkollisveron perusteella määräytyvä Kirkon keskusrahaston perusmaksu on 6,5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä maksuun esitetä muutosta myöskään vuodelle 2025.

Eläkerahastomaksu, 5 % (esitys)

Kirkollisveron perusteella määräytyvä eläkerahastomaksu on 5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä maksuun esitetä muutosta myöskään vuodelle 2025.

Seurakunnan rahastomaksujen suuruuden arvioiminen

Seurakunta voi arvioida jo etukäteen sekä keskusrahasto- että eläkerahastomaksun suuruuden. Molemmat maksut perustuvat verovuoden 2023 kirkollisveroon. Seurakuntakohtaiset verovuoden 2023 kirkollisveron ennakkotiedot ovat nähtävissä Veronsaajien internet-palvelussa kohdassa Muut tilastot: Maksuunpannut verot, verovuoden 2023 tietoja (päivitetty 19.8.2024), [taulukko N181](#) (veronsaajat.vero.fi). Lopullinen tieto julkaistaan verotuksen valmistuttua marraskuun alkupuolella. Laskennallinen kirkollisvero saadaan jakamalla seurakunnan verovuoden 2023 kirkollisverotuotto seurakunnan vuoden 2023 kirkollisveroprosentilla.

Kirkolliskokous tekee päätöksen molempien maksujen suuruudesta marraskuussa.

Verotuskustannukset

Seurakuntataloudet maksavat lain Verohallinnosta (30 §) mukaisesti verotuskustannuksina 3,2 prosenttia Verohallinnon toimintamenoista. Yksittäisen seurakuntatalouden verotuskustannusten laskentaperusteet määräytyvät puolestaan lain 31 §:n mukaan. Vero-

hallinto julkaisee ennakkotiedon vuoden 2024 seurakuntien verotuskustannuksista syyskuun aikana [veronsaajien sivustolla](#). Seurakunnat maksoivat verotuskustannuksia 13,7 milj. euroa vuonna 2023. Verotuskustannusosuus peritään seurakunnilta neljässä erässä maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuun kausitilityksien yhteydessä.

Palkkakulut

Kirkon 1.3.2023 voimaan tullut virka- ja työehtosopimus (KirVESTES) on voimassa 28.2.2025 saakka. Sopimuskausi on 24 kuukautta.

Vuoden 2025 korotuksista ei tässä vaiheessa ole tietoa.

Lomarahat maksetaan KirVESTES:n mukaisina.

Henkilösivukulut

Eläkemaksut

Marraskuun kirkolliskokous vahvistaa seurakuntien ensi vuoden palkkaperusteisen eläkemaksun, joka on ollut 28,7 % vuonna 2024.

Lisäksi STM vahvistaa työntekijöiden eläkevakuutusmaksut myöhemmin tänä vuonna (marraskuussa), mutta jos ne säilyvät ennallaan, niin työntekijöiden (alle 53-vuotiaiden ja 63 vuotta täyttäneiden) eläkevakuutusmaksu on ensi vuonna 7,15 % ja 53–62-vuotiaiden korotettu työeläkevakuutusmaksu on 8,65 % palkoista. Keskimääräinen työntekijöiden eläkemaksu on näin ollen noin 7,7 %. Työnantajan osuudeksi jää siten noin 21 % palkoista.

Muut henkilösivukulut

Vuonna 2025 työnantajan [sairausvakuutusmaksuksi](#) esitetään 1,75 prosenttia (1,16 % vuonna 2024). Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi palkkasummarajaan 2,46 milj. euroa vuodessa saakka 0,27 prosenttia palkkasummasta (0,27 % v. 2024) ja ylempi maksu 1,09 prosenttia palkkasummasta (1,09 % v. 2024) palkkasumman 2,46 milj. euroa ylittävältä osalta. Muut työnantajamaksut ovat keskimäärin noin 0,6 prosenttia. Lopulliset päätökset saadaan marraskuussa.

Rakennusten ylläpitokulut

[Tilastokeskuksen mukaan](#) (14.6.2024) kiinteistön ylläpidon kustannukset laskivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä 0,6 % vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä vuoden 2023 vastaavasta ajanjaksosta. Kiinteistön ylläpidon kulueristä eniten kasvoivat jätehuollon kustannukset, 6,6 %. Sähkön kustannukset laskivat 21,2 %. Rakennustyyppi-kohtaisesti ylläpitokustannukset laskivat lukuun ottamatta asuinrakennuksia.

Toisen vuosineljänneksen tiedot julkaistaan syyskuun aikana tilastokeskuksen sivuilla.

Talousarvioavustusten tilittämistä lähetysjärjestöille

Kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun toiveena on, että seurakunnat ilmoittaisivat järjestöille kohdenneet avustukset heti sen jälkeen, kun niistä on tehty päätökset. Näin toimittaessa järjestöjen taloussuunnittelu olisi varmemmalla pohjalla. Tätä järjestöjen toivetta tukisi parhaiten käytäntö, jossa seurakunta päättäisi jo budjetointivaiheessa avustusmäärärahan jakamisesta järjestöjen kesken. Suositus seurakuntien talousarviomäärärahojen jakamisesta kirkon lähetysjärjestöille on julkaistu

<https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/tilastot-ja-asiakirjat/kirkon-lahetystyon-ja-kansainvalisen-avustustoiminnan-tilastot/> Piispainkokous suosittelee, että seurakunnat käyttävät lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan kirkon perussopimusjärjestöjen kautta vähintään 3 % seurakunnan verotuloista.

Taloudelliset avustukset seurakunnille

Seurakuntataloudet voivat hakea verotulojen täydennysavustusta ja harkinnanvaraista avustusta. Verotulojen täydennysavustuksen määrä seurakuntataloutta kohti muodostuu laskelman perusteella. Tarkempia tietoja avustuksista ja niiden hakuohjeet löytyvät Sakastista: [Hallinto ja talous – Keskusrahasto – Avustusjärjestelmä](#).

Huomioon otettaviksi valmistelussa

Hallituksen verotusmuutosten myötä seurakuntien verotulokertymän odotetaan kasvavan merkittävästi vuonna 2025. Samanaikaisesti hallitus on leikkaamassa seurakuntien yhteiskunnallisiin, lakisääteisiin tehtäviin tarkoitettua valtion rahoitusta. Valtion rahoitus ja verotulot eivät ole rinnasteisia tulolähteitä, koska ne on tarkoitettu eri tarkoituksiin. Kirkollisverotuotto tulee käyttää seurakunnan varsinaisen toiminnan menoihin, kun taas

valtion rahoituksella rahoitetaan lakisääteisten yhteiskunnallisten tehtävien (hautausmaat, väestökirjanpito, kulttuuriperintö) hoito. Tästä syystä lakisääteisten tehtävien kustannukset ja seurakunnan muun toiminnan kustannukset tulee selkeästi erottaa toisistaan.

Seurakuntien tulee kattaa mahdolliset valtionrahoituksen leikkaukset hautaustoimen maksuilla ([yleiskirje 15/2024](#)). Mikäli valmisteilla olevasta valtion rahoituksen leikkauksesta päätetään, yleiskirjeessä 15/2024 annetusta ohjeesta poiketen, suosituksen mukaiseen tilanteeseen, jossa hautaustoimen kulut katetaan laskennallisesti valtionrahoituksella ja hautaustoimen maksutuotoilla, voidaan päästä koko kirkon tasolla keskimäärin siten, että maksujen tuotot kattavat hautaustoimen kustannuksista puolet.

Kirkollisverotuotot tulee käyttää seurakunnan varsinaisen toiminnan menoihin. Tarve diakoniselle tuelle on kasvanut yhteiskunnassa, mikä on näkynyt taloudellista apua tarvitsevien määrän kasvuna seurakuntien diakoniatyössä. Kasvava diakonisen tuen tarve tulee ottaa huomioon ensi vuoden talousarviomäärärahoissa.

Hautainhoitorahaston osalta talousarvio laaditaan soveltuvin osin samoin kuin seurakuntatalouden talousarviokin. Jos rahasto on hyvin ali- tai ylijäämäinen, talousarviossa tehdään selkoa siitä, kuinka tilanne pyritään tasapainottamaan ([yleiskirje 18/2023](#)).

Valtion rahoituksen mahdolliset uudet jakoperusteet, avustukset kirkollisen kulttuuriperinnön hoitoon, laskennallisina raportoivat kulttuuriperintökustannukset sekä hiilineutraalisuustavoitteiden toteutumisen seuranta pohjautuvat kaikki Basis -järjestelmän Kohde- ja esinerekisterin tietoihin seurakuntien rakennuksista ja arvoesineistä. Seurakunnan edun mukaista on, että järjestelmään on tallennettu kaikki laskennassa tarvittavat tiedot. Valtakunnallisen kirkon kulttuuriperinnön ja kiinteistöhallintajärjestelmä Basisin tietojen oikeellisuuden lisäksi ensiarvoisen tärkeää on, että seurakunnissa noudatetaan tarkasti kirkkohallituksen ohjetta kustannusten kohdentamisesta. Tilintarkastajia muistutetaan tarkastamaan, onko seurakunta kirjannut kustannukset ohjeiden mukaisesti ja onko sillä kaikki tarvittavat kiinteistötiedot Basis -kiinteistöhallintajärjestelmässä.

Seurakuntatalouden talousarvio vuodelle 2025 laaditaan talousarvio-ohjeen mukaisesti ([yleiskirje 24/2022](#)). Pienten seurakuntien tarpeisiin on laadittu Mallilan seurakunnan talousarviomalli, jota voi hyödyntää talousarvion laadinnassa. Ohje ja malli löytyvät [Sakastista](#). Talousarvio on julkinen asiakirja, joka julkaistaan seurakunnan verkkosivuilla erillisenä dokumenttina.

Lisätiedot: taloussuunnittelupäällikkö Johanna Simpanen, johanna.simpanen@evl.fi

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna
kansliapäällikkö

Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos

ISSN 1797-0326